

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
770974-136927-VGP

Bijlagen
1

Uw brief
27 mei 2015

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 2 juli 2015
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zenden wij u, mede namens de minister van Veiligheid en Justitie, de antwoorden op de vragen van de Kamerleden Geurts (CDA) en Oskam (CDA) over de toename van voedsel fraude binnen het Europese voedselsysteem (2015Z09533).

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

de staatssecretaris van
Economische Zaken

E.I. Schippers

Sharon A.M. Dijkema

Antwoorden op kamervragen van de Kamerleden Geurts (CDA) en Oskam (CDA) over de toename van voedsel fraude binnen het Europese voedselsysteem . (2015Z09533)

1

Bent u bekend met het artikel 'Fraude met biologische producten groeit'? 1)

Ja.

2

Bent u bekend met het rapport '*2015 Situation Report on Counterfeiting in the European Union*'²⁾ waarin staat dat voedsel fraude met onder andere biologische voedingsmiddelen in toenemende mate voorkomt in de Europese Unie?

3

Bent u op de hoogte van het gevaar van het toenemend aantal gevallen van voedsel fraude gepleegd door georganiseerde criminele netwerken op het gebied van de volksgezondheid in de Europese Unie?

4

Bent u tevens op de hoogte van de redenen voor de toename in het aantal gevallen van voedsel fraude, zoals de grote winst als gevolg van voedsel fraude door criminelen en de lage pakkans?

Antwoord op vragen 2, 3 en 4.

Wij hebben de resultaten van het rapport '*2015 Situation Report on Counterfeiting in the European Union*' gelezen. Europol en de Office for Harmonization in the Internal Market (OHIM) constateren een toenemend aantal gevallen van productvervalsing door georganiseerde criminele netwerken. Voedsel is één van de vele productcategorieën die zijn beoordeeld. Het rapport geeft geen oordeel over het gevaar dat dit met zich meebrengt voor de volksgezondheid.

Voedsel fraude speelt zich per definitie af in een schemergebied, waardoor het moeilijk is vast te stellen wat de oorzaken zijn van de toename van het aantal geconstateerde gevallen. Zowel nationaal als internationaal is er verscherpte aandacht voor het opsporen en aanpakken van voedsel fraude. Hierdoor komen meer gevallen van fraude aan het licht.

5

Bent u op de hoogte van de op 14 januari 2014 door de Europese Commissie aangenomen resolutie van Esther de Lange (CDA-Europarlementslid) over voedsel fraude betreffende de noodzaak voor de herziening van het functioneren van de voedselketen, betere controle en een aanscherping van de regels voor etikettering? Hoe ziet de bijdrage van Nederland aan de Europese aanpak van voedsel fraude er uit?

6

Bent u bereid gehoor te geven aan de oproep van Europol en The Office For Harmonisation In The International Market om de kennis en het inzicht van wetshandhavende instanties op het gebied van voedsel fraude te vergroten door middel van opleiding en training, aangezien met name de handhaving in complexe situaties een probleem is?

Antwoord op vragen 5 en 6.

Wij zijn op de hoogte van de door het Europees Parlement aangenomen resolutie van Esther de Lange. Met deze resolutie roept het Europees Parlement op tot een herziening van het functioneren van de voedselketen, tot betere controle en tot aanscherping van de regels voor etikettering.

In Nederland wordt een groot aantal acties ingezet, dat zich richt op een verbetering van de naleving van de wetgeving in de voedselketen. Dit zijn bijvoorbeeld de inzet van de NVWA in het kader van haar verbeterplan¹, de opvolging van de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OvV) over de 'risico's in de vleesketen'² en de acties die zijn ingezet door de Taskforce Voedselvertrouwen³.

Nederland neemt actief deel aan het in 2013 opgerichte Europese Voedsel fraudenetwerk (het zogenoemde 'Food Fraud Network'). Naast de Europese Commissie en alle lidstaten, IJsland, Noorwegen en Zwitserland maken ook Europol en Eurojust deel uit van dit netwerk. Deze groep maakt onder andere afspraken over EU-brede aspecten van voedsel fraude, het uitvoeren van testprogramma's en het uitwisselen van ervaringen in de aanpak van voedsel fraude.

Daarnaast heeft de Europese Commissie een aantal rapporten uitgebracht over de mogelijkheden van verplichte herkomstetikettering voor een aantal productcategorieën. Voor een aantal categorieën vers vlees is sinds 1 april jongstleden een verplichte herkomstetikettering van kracht. Voor andere productcategorieën zijn de discussies hierover nog niet afgerond.

Opleiding en training van inspecteurs om voedsel fraude goed te kunnen signaleren en aanpakken, hebben de aandacht. In het kader van het Plan van Aanpak NVWA en de opvolging van het rapport van de OvV werkt de NVWA aan versterking van de aanpak van voedsel fraude. Geconstateerd is dat hiervoor meer specifieke expertise nodig is bij de inspecteurs. Door de NVWA wordt deze expertise met aanvullende opleiding en training opgebouwd.

Verder stelt de NVWA risicoanalyses op van alle ketens waarop ze toezicht houdt. De NVWA benut deze kennis voor een verdere aanscherping van het risicogebaseerde toezicht.

De NVWA neemt deel aan het Europese trainingsprogramma voor toezichthouders 'Better Training for Safer Food' (BTSF). In deze trainingen voor en door de toezichthoudende instanties in de EU, wordt informatie over de wijze van

¹ Kamerstuk 33 835, nr.12

² Kamerstuk 26991, nr. 418

³ Kamerstuk 26991, nr. 417

uitvoering van het toezicht en de handhaving van de Europese regelgeving op het terrein van voedselveiligheid uitgewisseld. De laatste twee jaar maken ook trainingen op het terrein van voedsel fraude onderdeel uit van dit programma.

7

Wat vindt u van het idee een Europees coördinatiecentrum op te richten in navolging van het US National IPR Coordination Center teneinde de bestrijding van voedsel fraude effectiever te maken, zoals aangegeven in '2015 Situation Report on Counterfeiting in the Europese Unie'?

Het rapport van Europol en de OHIM constateert terecht dat het belangrijk is dat de autoriteiten in de EU samenwerken om fraude met producten sneller en beter te kunnen opsporen en aanpakken.

Zoals in de antwoorden op vragen 5 en 6 al is aangegeven, is voor de bestrijding van voedsel fraude het Europese 'Food Fraud Network' hiervoor het aangewezen EU-platform. Vanuit dit netwerk worden, naast de genoemde acties, momenteel voorbereidingen getroffen voor het inrichten van een additioneel informatie-uitwisselingssysteem (het Administrative Assistance & Cooperation system: AAC) naast het al bestaande meldingssysteem RASFF voor voedselveiligheidsincidenten. Dit nieuwe AAC-systeem treedt naar verwachting op korte termijn in werking.

De NVWA investeert daarnaast in de samenwerking met het Openbaar Ministerie om zo daadwerkelijk criminele activiteiten ook strafrechtelijk stevig te kunnen laten aanpakken; en werkt ook internationaal samen, met andere autoriteiten in de EU en met Europol.

8

Wat is de inzet van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), die zich zoals uit beleidsdocumenten blijkt richt op de voedselveiligheid, ten aanzien van valse etikettering van voedingsmiddelen geïmporteerd vanuit niet-Europese landen?

De NVWA richt zich primair op het toezicht op voedselveiligheid, maar besteedt ook aandacht aan etikettering. Als de etikettering misleidend en/of vals is, treedt zij op. Hierbij maakt zij geen onderscheid in de herkomst van de producten.

9

Bent u bereid nationaal stappen te ondernemen teneinde de toename van voedsel fraude met keurmerken van voedingsmiddelen van buiten de Europese Unie effectiever te bestrijden?

In het rapport van Europol wordt beschreven dat de voedingsmiddelenindustrie een toename heeft geconstateerd in het misbruik van keurmerken van biologische producten.

Voorop staat dat importeurs van voedsel producten er voor verantwoordelijk zijn dat deze producten aan de Europese regelgeving voldoen.

De meeste keurmerken zijn privaat. Wij zien dan ook in eerste instantie een verantwoordelijkheid voor de keurmerkeigenaren en producenten en afnemers van deze producten om alert te zijn op misbruik van het keurmerk door derden en zich als keten te wapenen tegen fraude met de keurmerken. Douane en FIOD zijn daarnaast alert op fraude rond intellectueel eigendom.

Het wettelijk gereguleerde Europese biologische logo mag alleen worden gebruikt voor producten die voldoen aan de Europese Verordening voor biologische productie en etikettering van biologische producten ((EG) 834/2007).

De controle op biologische producten en biologische productie vindt in Nederland plaats door Skal Biocontrole. Skal is verplicht om vermoedens van fraude door te geven aan de NVWA. De NVWA kan hier nader op ingrijpen, afhankelijk van de aard, ernst en omvang.

De aandacht voor het opsporen en aanpakken van voedsel fraude ten algemene is geïntensiveerd. Zoals in de beantwoording van vragen 5 en 6 al toegelicht, investeert de NVWA in de samenwerking met de andere autoriteiten die actief zijn op dit terrein.

1) Foodlog, 11 mei 2015, beschikbaar op: <http://www.foodlog.nl/artikel/fraude-met-biologische-producten-groeit-in-europa/>.

2) Europol & Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) '2015 Situation Report on Counterfeiting in the European Union', April 2015. Beschikbaar

op: <https://oami.europa.eu/ohimportal/documents/11370/80606/2015+Situation+Report+on+Counterfeiting+in+the+EU>.